

Udspil

Nye muligheder til de dygtigste

I Danmark skal vi satse på de dygtigste. Dem som har ekstraordinære evner og drive, og som kan sætte et afgørende aftryk på fremtiden, hvis de får mulighed for at udfolde deres talent. Vi skal indrette vores uddannelser, så flere får mulighed for at blive blandt de bedste inden for deres felt. De allerdygtigste skal have mulighed for at udleve deres fulde potentiale. Det skal være attraktivt for dem at læse i Danmark.

Det er nødvendigt, hvis Danmark skal stå stærkt i en fremtid, hvor en stor del af væksten vil skulle skabes på baggrund af ny forskning og udvikling af nye produkter, nye løsninger og nye virksomheder.

Flere unge tager i dag en videregående uddannelse end for 10 år siden. Det er godt, men det betyder også, at vores uddannelser skal give nogle ekstra muligheder til de allerdygtigste og mest motiverede unge. Så alle studerende bliver udfordret til at gøre deres bedste og være ambitiøse inden for deres fag. Til gavn for dansk forskning, danske virksomheder, den offentlige sektor og til gavn for Danmark som land.

Talentfulde studerende på alle videregående uddannelser

Der er særligt talentfulde og topmotiverede studerende på alle de videregående uddannelsesinstitutioner i Danmark. Nogle læser til lærer, andre astrofysik.

I en række lande f.eks. Frankrig og England har man tradition for at samle de største talenter på særlige eliteskoler og -universiteter. Det er ikke den tradition, vi har i Danmark. Vi vil give talentfulde og motiverede studerende ekstra muligheder – uanset hvor de studerer.

Alle vores studerende skal støttes i at være nysgerrige, modige og turde prøve ting af. Vi har brug for nogen, der kan skabe forandringer, lære hurtigt og tænke selvstændigt.

Der findes allerede talentinitiativer på de videregående uddannelsesinstitutioner. Det er rigtig godt. De erfaringer skal vi videreføre og bygge videre på. Men der er behov for at øge ambitionsniveauet for talentinitiativer, udbrede dem til flere studerende og forankre indsatsen som en fast del af de videregående uddannelser. Og så er der behov for at brede fokus på talentudvikling ud, så et talentforløb ikke kun er forbeholdt forskerspirer, men også dygtige unge, der vil ud og skabe sig en karriere på arbejdsmarkedet efter deres studier.

Derfor vil regeringen investere 190 mio. kr. i talentforløb og andre aktiviteter for talentfulde studerende over de næste fire år.

Det er ambitionen, at der skal være særlige tilbud til de mest talentfulde studerende på alle de videregående uddannelsesinstitutioner. Så uddannelserne kommer til at arbejde systematisk med talentudvikling og dermed understøtter, at alle studerende bliver udfordret under deres studier.

Talentforløbene skal give de allermest talentfulde og motiverede studerende bedre muligheder, så de bliver endnu dygtigere inden for deres felt. Niveaulet skal hæves ved at bringe de særligt talentfulde studerende sammen, så de kan inspirere hinanden. Og så skal de udfordres og dygtiggøre sig i mødet med andre fagligheder.

Målgruppen for talentprogrammet er de 2 pct. dygtigste og mest motiverede studerende på tværs af alle videregående uddannelsesinstitutioner. Det svarer til omkring 5000 studerende.

Konkret skal der etableres en pulje, som alle videregående uddannelsesinstitutioner vil kunne ansøge om midler til udvikling og drift af ambitiøse talentforløb.

Principper for talentforløb på de videregående uddannelser

Talentforløbene kan afvikles på den enkelte uddannelsesinstitution, i samarbejde mellem institutionerne og med eksterne partnere i virksomheder eller innovations- og forskningsmiljøer. Det kan være i samarbejde med verdensførende højteknologiske forskningsfaciliteter og eliteforskningsmiljøer i Danmark eller udlandet. Forløbene kan afvikles som sommerskoler uden for normal studietid eller parallelt med den almindelige undervisning i løbet af ét eller over flere semestre.

Der vil også være mulighed for, at studerende kan tage ekstra fag inden for andre fagområder eller inden for samme uddannelse (ud over normering), der giver mulighed for at stifte bekendtskab med andre fag eller ekstra fordybelse.

Eksempel på muligt forløb

Top 200-talentsommerskole

Sofie deltager i en sommerskole for de 200 dygtigste studerende i Danmark, som er udviklet i fælleskab af flere af de videregående uddannelsesinstitutioner.

Gennem et intensivt og ambitiøst forløb på otte uger udfordres Sofie og de andre studerende til gruppevis at udvikle en løsning på en selvvalgt global udfordring – f.eks. i relation til kunstig intelligens, FN's klimamålsætning eller øvrige udvalgte verdensmål.

På forløbet får de studerende:

- Inspiration gennem oplæg fra højt profilerede forbilleder på området
- Undervisning inden for relevante områder de selv vælger
- Mulighed for at trække på ekspertviden og sparring fra forskere og andre resourcepersoner
- Inspiration gennem besøg på innovative virksomheder og forskningsinstitutioner i udlandet.

Forløbet afsluttes med en konkurrence- og præmieoverrækkelse til de bedste løsningsforslag.

De konkrete talentaktiviteter udformes af de videregående uddannelsesinstitutioner. Det er fælles for talentaktiviteterne, at de som udgangspunkt skal være karakteriseret ved følgende principper:

Krav om en ekstraordinær indsats

Talentforløb kræver en ekstraordinær indsats af den studerende og gennemføres i til-læg til den studerendes almindelige uddannelse. Det skal være i form af et formelt ECTS-udløsende forløb eller ekstracurriculære aktiviteter.

Faglige udfordringer på særligt højt niveau

Talentforløb skal stille særlige faglige krav til den studerende og udfordre den stude-rende mere end undervisningen på den almindelige uddannelse. Forløbene kan blandt andet være med internationale gæsteforskere.

Partnerskaber og udsyn

Talentforløb skal give den studerende mulighed for at arbejde på virkelige udfordringer fra eksempelvis virksomheder, praktikere eller forskningsprojekter, herhjemme eller i udlandet.

Tværfaglighed

Talentforløb skal give den studerende mulighed for at opleve og blive udfordret af andre fagligheder og professioner.

De studerende skal udvælges til talentforløbene ud fra et klart formuleret sæt udvæl-gelseskriterier, hvor der stilles flere krav end for de almindelige uddannelser, fag eller forløb. Det kan f.eks. være fagligt niveau (karakterer), motiverede ansøgninger, samtaler eller en kombination af disse.

Midlerne tildeles af uddannelses- og forskningsministeren efter faglig indstilling fra et panel med repræsentanter, der på forskellig vis arbejder med excellence eller i særlig grad har udmærket sig som innovative talenter.

Eksempel på muligt forløb

Talent- og udvekslingsforløb hos CERN

Eva læser til ingeniør. Hun er fagligt dygtig og har lyst til at komme til udlandet. Hun har overvejet at flytte permanent fra Danmark i søgen efter udfordringer, men vælger i stedet at søge ind på det talent- og udvekslingsforløb, som uddannelsen tilbyder i samarbejde med en række andre uddannelser.

Hun optages på baggrund af faglige resultater, motiveret ansøgning og skræddersyet test. På forløbet tilbydes hun:

- Et år i Danmark, hvor hun sammen med de øvrige studerende fra andre uddannelser tilbydes ekstra fag, laver flere eksperimenter og får mere vejledning.
- Et semester hos CERN i Schweiz, hvor hun sammen med de øvrige studerende på forløbet får mulighed for at arbejde med teknikken på CERN i samarbejde med forskerne her.

Eksempel på muligt forløb

Talentforløb for sygeplejerskestuderende

Anton læser til sygeplejerske og har evner og lyst til flere udfordringer ud over dem, han får på sygeplejerskeuddannelsen.

Anton ansøger og optages på institutionens talentforløb for sygeplejestuderende på baggrund af sine gode faglige resultater og en motiveret ansøgning.

På forløbet tilbydes Anton sideløbende med sin ordinære uddannelse:

- Ekstra sygeplejefaglige fag med højt niveau og mere vejledning
- Mulighed for internationalt praktikophold med ekstra udfordringer
- Enten ekstra fag på anden uddannelse (f.eks. fysioterapi; grafisk design; projektledelse) eller tilknytning til forskningsprojekt
Bacheloropgave med tilknytning til forskerprojekt eller med intensiv kontakt med praksis

Mere fleksible rammer for talentudviklingen

Der er allerede i dag mulighed for at etablere talentforløb på uddannelsesinstitutionerne. Men reglerne er på visse punkter unødigt restriktive. Der skal derfor gives mere fleksibilitet, så der bliver bedre muligheder for uddannelsesinstitutionerne til at udvikle talenterne:

- Der skal være mere frihed til tildeling af udmærkelser til talentfulde studerende og til at skræddersy talentforløbene til de lokale behov på uddannelserne. Talentforløb skal kunne variere i tid og antal ECTS-point og stadig give en udmærkelse.
- Der er i dag unødigt skrappe krav til studiefremdriften for de studerende, der deltager på et talentforløb. Studiefremdriftskravene for studerende på talentforløb skal sidestilles med de krav, der gælder for de øvrige studerende.
- Talentfulde elever på ungdomsuddannelserne skal have flere muligheder for at stifte bekendtskab med de videregående uddannelser. Derfor skal udvalgte og særligt talentfulde elever kunne tage fag på en videregående uddannelse, uanset om de er i starten eller slutningen af deres ungdomsuddannelse.

Forskning i talentudvikling

Der skal foretages en systematisk, forskningsbaseret indsamling af viden om, hvad der virker i talentindsatsen. Denne viden skal deles, så flest muligt får mest mulig gavn af aktiviteterne.

Der igangsættes forskning i tilknytning til talentindsatsen. Forskningen skal skabe fokus på muligheder og barrierer for talentudvikling og på sigt understøtte institutionernes eget talentarbejde, så indsatsen forankres bedst muligt på institutionerne.

